

นิเทศสยาม ปริทัศน์

SIAM COMMUNICATION REVIEW
ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 ประจำปี 2564

• ตัวชี้วัดประสิทธิผลการตลาดเนื้อหาบนสื่อออนไลน์ของธุรกิจในประเทศไทย

• นวัตกรรมการผลิตรายการโทรทัศน์ระหว่างประเทศในอุตสาหกรรมโทรทัศน์ไทย กรณีศึกษา บริษัทเวิร์คพอยท์ เอ็นเทอร์เทนเมนท์ จำกัด มหาชน

• ปัจจัยด้านความรู้ ทักษะคิด แนวโน้มการใช้เทคโนโลยี อินเทอร์เน็ตในทุกสรรพสิ่งของผู้ใช้เทคโนโลยีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

• การออกแบบสตูดิโอไลน์บนแอปพลิเคชันไลน์ฟาร์มเจ้าคุณ By KMITL

• กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดของผู้ประกอบการรุ่นใหม่ ในร้านตัวแทนจำหน่ายแบบดั้งเดิมของบริษัททีโอเอเฟ้นท์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)

• วิชาชีพช่างภาพข่าวจากหนังสือพิมพ์เพื่อการพัฒนาสู่การเป็นผู้รายงานข่าวและภาพในยุคดิจิทัล

• การผลิตสื่ออินโฟกราฟิกผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Facebook) เพื่อส่งเสริมการรับรู้ภารกิจ ภาพลักษณ์กระทรวงกลาโหม

• ประสิทธิภาพของการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร เพื่อการประชาสัมพันธ์องค์กร สถาบันยุวทัศน์แห่งประเทศไทย

• สื่อสังคมออนไลน์กับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร

• การพัฒนาความสามารถในการผลิตบทเรียน โครงการการผลิตบทเรียนออนไลน์ส่งเสริมศักยภาพในการสอน

• การตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านการสื่อสารแบบบอกต่อบนอินเทอร์เน็ต การรับรู้ความน่าเชื่อถือของอินฟลูเอนเซอร์

• เรียนรู้ประวัติศาสตร์ “เรือจมแก้วสมุทร” ผ่านสื่อสนับสนุนการเรียนรู้

- นวนิยายเรื่อง คำสาปบริสุทธ์ : ภาพสะท้อนแห่งการด้อยค่า
- การสร้างสรรค์ภาพถ่ายด้วยศิลปะแห่งชัดเตอร์เพื่อการสื่อสาร
- ภาพลักษณ์นางงามไทยจากการตอบคำถามบนเวทีมิสยูนิเวิร์สไทยแลนด์
- การสร้างสรรค์สื่อเสียงเพื่อสร้างความผ่อนคลาย: เทียวทิพย์ เอเอสเอ็มอาร์ ทราเวลพอดแคสต์
- การผลิตสื่อวีดิทัศน์เพื่อให้ข้อมูลการท่องเที่ยวบางกอบัว จ.สมุทรปราการ
- การสร้างสรรค์ลีลาท่าทางในละครเวทีเรื่องเสียงรลจากทหุบเขาอุบลาคูเตะ
- วิจัยรณหนังสือ ๑๐๑ ไทยฟอรัม

นิเทศสยามปริทัศน์

Siam Communication Review

ปีที่ 20 ฉบับที่ 2 ประจำปี 2564

วารสารนิเทศสยามปริทัศน์เป็นวารสารวิชาการของคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยามมีนโยบายที่จะให้เป็นแหล่งเผยแพร่ผลงานทางด้านวิชาการในรูปแบบบทความวิจัย บทความวิชาการ และบทปริทัศน์หนังสือ (Book Review) ที่ทำการศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการสื่อสารของมนุษย์ในทุกลักษณะ ตั้งแต่การสื่อสารภายในบุคคลและระหว่างบุคคล การสื่อสารสาธารณะ และการสื่อสารมวลชน ไปจนถึงการสื่อสารในระยะไกล ขอบข่ายของบทความครอบคลุมกิจกรรมการสื่อสารทุกรูปแบบ อาทิ การหนังสือพิมพ์ และสิ่งพิมพ์ การโฆษณา การประชาสัมพันธ์ สื่อดิจิทัล วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ การสื่อสารการแสดง การสื่อสารการตลาด รวมทั้งสาขาวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทางด้านนิเทศศาสตร์และงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม รวมทั้งเป็นพื้นที่ในการเผยแพร่ผลงานทางด้านวิชาการตลอดจนวิทยานิพนธ์ของนิสิต นักศึกษาปริญญาโท และปริญญาเอกที่ต้องการเผยแพร่ผลงาน ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ ทางด้านนิเทศศาสตร์ โดยเรื่องที่จะลงตีพิมพ์ต้องได้รับการพิจารณาอนุมัติให้ตีพิมพ์จากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละสาขาวิชา บทความข้อคิดเห็นและทัศนคติที่ตีพิมพ์ในวารสารฉบับนี้เป็นของผู้เขียนแต่ละท่าน ไม่ได้อยู่ในความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการแต่อย่างใด บทความที่ส่งมาเพื่อรับการพิจารณาต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ใดมาก่อน (Redundant publication) และผู้เขียนบทความต้องไม่ละเมิด (Plagiarism) รวมถึงไม่ลอกเลียนผลงานตนเองโดยมิชอบ (self-plagiarism) และไม่ส่งบทความตีพิมพ์มากกว่าหนึ่งวารสาร (Simultaneous submission) กำหนดวาระการออกของวารสารนิเทศสยามปริทัศน์ ปีละ 2 ฉบับ (ราย 6 เดือน) ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม

รายชื่อผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา	<ul style="list-style-type: none">• ดร.พรชัย มงคลวนิช
บรรณาธิการ	<ul style="list-style-type: none">• รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ศิริกายะ (คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม)
ผู้ช่วยบรรณาธิการ	<ul style="list-style-type: none">• อาจารย์ประกิจ อาษา (คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม)• อาจารย์จารุณี วรรณศิริกุล (คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม)• อาจารย์ณัฐวดี สิงห์หนองสง (คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม)
กองบรรณาธิการ	<ul style="list-style-type: none">• รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐชูดา วิจิตรจามรี (คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์)• รองศาสตราจารย์ ดร.พนม คลี่ฉายา (คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)• รองศาสตราจารย์ สุธี พลพงษ์ (นักวิชาการอิสระ อดีตอาจารย์ประจำคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)• ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เตชะชีพ (คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต)• ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉลองรัฐ เอมมาลย์ชลมารค (วิทยาลัยนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต)• ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณ์ คำนนท์ (คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ)• ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาณุภรณ์ วัฒนวงศ์บ้านดู่ (คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันก้านตนา)• ดร.รัฐพล ไชยรัตน์ (คณะบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร)• อาจารย์ชญาณี ฉลาดธัญญกิจ (คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม)
ศิลปกรรม	<ul style="list-style-type: none">• อาจารย์สุธาวัลย์ ธรรมสังวาลย์ (คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม)

การเผยแพร่ (ปีละ 2 ฉบับ)	ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม
เลขานุการ	• อาจารย์ณัฐวุฒิ สิงห์หนองสง (คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม)
เจ้าของ	คณะนิเทศศาสตร์มหาวิทยาลัยสยาม เลขที่ 38 ถนนเพชรเกษม เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร 10160 โทร 0-2867-8088, 0-2868-6000 ต่อ 5409 แฟกซ์ 0-2868-6000 ต่อ 5409 E-mail: com2@siam.edu
พิมพ์ที่	สถาบันวิชาการพิมพ์ มหาวิทยาลัยสยาม จำนวน 100 เล่ม
ISSN	1513-2226
ISSN Online	2697-4452

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ

ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

- รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ศิริกายะ มหาวิทยาลัยสยาม

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

- ศาสตราจารย์กิตติคุณ เมตตา วิวัฒนานุกูล นักวิชาการอิสระ
อดีตอาจารย์ประจำคณะนิเทศศาสตร์
จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
- รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณ์ ทองเลิศ มหาวิทยาลัยรังสิต
- รองศาสตราจารย์ ดร.กุลธิดา ธรรมวิวัฒน์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
ธนบุรี
- รองศาสตราจารย์ ดร.นภวรรณ ตันติเวชกุล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- รองศาสตราจารย์ ดร.พนม คลี่ฉายา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- รองศาสตราจารย์ ดร.กิตติ กันภัย นักวิชาการอิสระ
อดีตอาจารย์ประจำคณะนิเทศศาสตร์
จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
- รองศาสตราจารย์ ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์ นักวิชาการอิสระ
อดีตอาจารย์ประจำคณะนิเทศศาสตร์
จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
- รองศาสตราจารย์ อวยพร พานิช มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา มีศิลป์วิภัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิพรรณ บิลมานิชญ์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉลองรัฐ เหมอมาลัยชลมารค มหาวิทยาลัยรังสิต
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.องอาจ สิงห์ลำพอง มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รัตนา ทิมเมือง มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
- ดร.รัฐพล ไชยรัตน์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
- ดร.มนทิรา ธาดานานวยชัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

บทบรรณาธิการ

ก้าวสู่ปีที่ 9 ที่ผมได้เข้ามารับผิดชอบวารสารนิเทศสยามปริทัศน์ ตลอดเวลาที่ผ่านมามีการปรับปรุงขยายขอบเขตให้ครอบคลุมวิชาการแขนงนิเทศศาสตร์ จนได้รับการรับรองมาตรฐานและเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของฐานข้อมูลศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กองบรรณาธิการ ให้ความสำคัญและตระหนักถึงคุณภาพของวารสารนิเทศสยามปริทัศน์จึงแสวงหาบทความจากหลายสถาบันการศึกษาเพื่อนำมาตีพิมพ์และได้เชิญกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากหลากหลายสถาบันมาร่วมประเมินคุณภาพของบทความ นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญแก่นักศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอก อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้แก่นักวิชาการหน้าใหม่ ซึ่งนับได้ว่าเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนางานวิชาการทางด้านนิเทศศาสตร์ให้มีความก้าวหน้ามากขึ้น

เนื้อหาภายในวารสารนิเทศสยามปริทัศน์ปีที่ 19 ฉบับที่ 2 นี้ ยังรวบรวมผลงานวิชาการที่ครอบคลุมและสะท้อนถึงองค์ความรู้ในทุกสาขาของทางนิเทศศาสตร์อันได้แก่ การหนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์ การประชาสัมพันธ์ การโฆษณา สื่อดิจิทัล วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ และการสื่อสารการแสดง ตลอดจนแนวความคิดด้านการสื่อสารแบบใหม่ที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน วารสารนิเทศสยามปริทัศน์จึงขอเป็นสื่อกลางในการแสดงความคิดเห็นของนักวิชาการทั้งใหม่และเก่าในรูปแบบของบทความวิจัยและบทความวิชาการทางด้านนิเทศศาสตร์ ทั้งนี้เพื่อจะยกระดับขึ้นจากการเป็นวารสารกลุ่มที่ 2 ให้เป็นวารสารกลุ่มที่ 1 ในการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการในฐานข้อมูล TCI และเพื่อขยายและพัฒนาวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ให้มีความก้าวหน้าและเป็นประโยชน์ต่อสังคมวงกว้างสืบไป

รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ศิริกายะ

บรรณาธิการ

สารบัญ

หน้า

ตัวชี้วัดประสิทธิผลการตลาดเนื้อหาบนสื่อออนไลน์ของธุรกิจในประเทศไทย

- ชัชวาลย์ หลิวเจริญ และพนม คลีฉายา _____ 8

นวัตกรรมการผลิตรายการโทรทัศน์ระหว่างประเทศในอุตสาหกรรมโทรทัศน์ไทย กรณีศึกษา บริษัท เวิร์คพอยท์ เอ็นเทอร์เทนเมนท์ จำกัด มหาชน

- สหพร ยี่ตันสี และมนต์ ขอเจริญ _____ 28

ปัจจัยด้านความรู้ ทักษะคิด และแนวโน้มต่อการใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตในทุกสรรพสิ่งของผู้ใช้เทคโนโลยีฯ ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

- อรุณโรจน์ จิตรภิมย์ศ _____ 45

การออกแบบสตูดิโอไลน์บนแอปพลิเคชันไลน์ “ฟาร์มเจ้าคุณ By KMITL”

- ฉัตรแก้ว มาสุโมโตะ และรัตตมา รัตตวงศา _____ 63

กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดของผู้ประกอบการรุ่นใหม่ในร้านตัวแทนจำหน่ายแบบดั้งเดิมของบริษัท ทีโอเอ เพ้นท์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)

- เกศินี สุริยวงศ์ และ บุปผา ลาภะวัฒนาพันธ์ _____ 74

วิชาชีพช่างภาพข่าวจากหนังสือพิมพ์เพื่อการพัฒนาสู่การเป็นผู้รายงานข่าวและภาพในยุคดิจิทัล

- ทวีชัย จันทะวงศ์ และกาญจนา มีศิลป์วิภักย์ _____ 89

การผลิตสื่ออินโฟกราฟิกผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Facebook) เพื่อส่งเสริมการรับรู้ภารกิจและภาพลักษณ์กระทรวงกลาโหม

- ธัญญ์ธชนม์ สุขเสงี่ยม และกุลกนิษฐ์ ทองเงา _____ 102

ประสิทธิผลของการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อการประชาสัมพันธ์องค์กรของสถาบันยุวทัศน์แห่งประเทศไทย

- ชีรวันท์ โอภาสบุตร และพลอยชนก พรสวรรค์ _____ 114

สื่อสังคมออนไลน์กับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร

- ภัทธพงษ์ รื่นเอม และวิไลภรณ์ จิรวัดนเศรษฐ์ _____ 139

การพัฒนาความสามารถของคุณครูในการผลิตบทเรียนออนไลน์ โครงการการผลิตบทเรียนออนไลน์ส่งเสริมศักยภาพในการสอน

- ประกิจ อาษา และสุธาวัลย์ ธรรมสังวาลย์ _____ 150

การตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านการสื่อสารแบบบอกต่อบนอินเทอร์เน็ต และการรับรู้ความน่าเชื่อถือของอินฟลูเอนเซอร์	
• กุลญาดา แจ่มปัญญากุล* และพรพรรณ ประจักษ์เนตร	166
เรียนรู้ประวัติศาสตร์ “เรื่องจมน้ำท่วม” ผ่านสื่อสนับสนุนการเรียนรู้	
• กิตติธัช ศรีฟ้า	185
นวนิยายเรื่อง คำสาปปริศนาคำ : ภาพสะท้อนแห่งการด้อยค่า	
• ชญานุช วีรสาร	203
การสร้างสรรคภาพถ่ายด้วยศิลปะแห่งชัตเตอร์เพื่อการสื่อสาร	
• ณัฐวุฒิ สิงห์หนองสง	214
ภาพลักษณ์นางงามไทยจากการตอบคำถามบนเวทิมิสนิวส์ทีวีสไทยแลนด์	
• ธนกร พฤษชาติถาวร	230
การสร้างสรรคสื่อเสียงเพื่อสร้างความผ่อนคลาย: เทียวทิพย์ เอเอสเอ็มอาร์ ทราเวล พอดแคสต์	
• ชญาณี ฉลาดัญญกิจ	243
การผลิตสื่อวีดิทัศน์เพื่อให้ข้อมูลการท่องเที่ยวบางกอบัว จ.สมุทรปราการ	
• สุธาวัลย์ ธรรมสังวาลย์, ประกิจ อาษา, สุทธิ เรืองรัตนสุนทร และชุตติภา สิงห์ศักดิ์เสรี	256
การสร้างสรรคลีลาท่าทางในละครเวทีเรื่องเสียงรลจากหุบเขาอุบาสุเทะ	
• วณิชชา ภราดรสุธรรม	268
วิจารณ์หนังสือ ๑๐๑ ไทยฟอร์ม	
• สุธาวัลย์ ธรรมสังวาลย์	282

วิชาชีพช่างภาพข่าวจากหนังสือพิมพ์เพื่อการพัฒนา สู่การเป็นผู้รายงานข่าวและภาพในยุคดิจิทัล

Newspaper Photographer to News and Photo Reporter
by Profession Development in Digital Age

ทวีชัย จันทะวงศ์ * และกาญจนา มีศิลป์วิภักดิ์ **

วันที่รับบทความ	27 พฤษภาคม 2564
วันที่แก้ไขบทความ	22 มิถุนายน 2564
วันที่ตอบรับบทความ	17 กรกฎาคม 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะวิชาชีพช่างภาพข่าวจากหนังสือพิมพ์เพื่อการพัฒนาสู่การเป็นผู้รายงานข่าวและภาพในยุคดิจิทัล โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ผู้ให้ข้อมูล (Key Informants) คือ ช่างภาพข่าวที่มีการพัฒนาสู่การเป็นผู้รายงานข่าวและภาพในยุคดิจิทัล จำนวน 20 คน และนักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ จำนวน 5 คน จากนั้นผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลตามถ้อยคำของผู้ให้สัมภาษณ์ด้วยวิธีการถอดเทปและนำข้อมูลมาเปรียบเทียบ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในแต่ละประเด็นและจัดกลุ่มย่อยตามประเด็น ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกันแล้วนำผลมาเรียบเรียงถึงความคล้ายและความต่างเป็นพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า วิชาชีพช่างภาพข่าวจากหนังสือพิมพ์พัฒนาสู่การเป็นผู้รายงานข่าวและภาพในยุคดิจิทัลต้องมีสมรรถนะ 10 ข้อดังนี้ (เรียงมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด) (1) สมรรถนะการคัดเลือกภาพข่าว (2) สมรรถนะการจัดเรียงรูปภาพ (3) สมรรถนะการเขียนข่าว (4) สมรรถนะการจับประเด็นข่าว (5) สมรรถนะการถ่ายวิดีโอและการตัดต่อ (6) สมรรถนะการใช้เครื่องมือยุคดิจิทัล (7) สมรรถนะการใช้แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย (8) สมรรถนะการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภคข่าว (9) สมรรถนะความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน (10) สมรรถนะความรู้รอบตัว

คำสำคัญ: วิชาชีพช่างภาพข่าว / ช่างภาพข่าวหนังสือพิมพ์ / การพัฒนา / ผู้รายงานข่าว / ยุคดิจิทัล

* นักศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

Abstract

Newspaper Photographer to News and Photo Reporter by Profession Development in Digital Age is qualitative research using a semi-structured in-depth interview method. Key informants were 20 news photographers who had evolved into digital age reporting and 5 journalism experts. Then, the researcher converted the record into a transcript and regrouped it from issue to issue for better understanding. After getting a result, it was analyzed by comparing similarities and differences to other studies.

The results of the study showed that the Newspaper Photographer to News and Photo Reporter by Profession Development in Digital Age must have 10 competencies as follows (Sort most to least) (1) Selecting News Images Performance (2) Arranging Pictures Performance (3) News Writing Performance (4) News Capturing Performance (5) Video Shooting and Photo Editing Performance (6) Using Digital Age's Tools Performance (7) Using Social Media Platforms Performance (8) Analyzing News Consumer Behavior Performance (9) Able to Work Fast Performance (10) Having Broad Knowledge Performance.

Keywords: Professional News Photographer / Newspaper Photographer / Development / Reporter / Digital Age

บทนำ

การกำเนิดของอินเทอร์เน็ต (Internet) ถือเป็นจุดเริ่มต้นเปลี่ยนผ่านจากโลกออฟไลน์ (Offline) หรือ อนาล็อก (Analog) มาเป็นโลกออนไลน์ในแบบดิจิทัล เช่น การใช้อีเมล (Email) ติดต่อสื่อสารแทนจดหมายหรือการใช้เว็บไซต์สืบค้นข้อมูลแทนที่การเดินทางไปค้นหาหนังสือในห้องสมุด เป็นต้น ยุคดิจิทัลทำให้ทุกอย่างมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเป็นไปอย่างก้าวกระโดดทำให้เกิดรูปแบบการอ่านหนังสือออนไลน์ การรับชมข่าวสารผ่านระบบออนไลน์

ท่ามกลางการไร้ขีดจำกัดของเทคโนโลยียุคดิจิทัล ทำให้วิถีชีวิตของผู้คนเปลี่ยนไปเป็นแรงขับเคลื่อนวังเข้ากระทบต่อวงการสื่อไทยอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน ทำให้สื่อกระแสหลักที่ครองความนิยมมาอย่างยาวนาน เช่น หนังสือพิมพ์ ต้องตกอยู่ในสภาพขาลงและมีแนวโน้มที่จะลดลงอย่างต่อเนื่อง เมื่อมีสื่อใหม่ในนาม “สื่อออนไลน์” เข้ามาแทนที่

สื่อใหม่ กลายเป็นสื่อหลักไปเกือบ 100% นั่นคือ “โทรศัพท์เคลื่อนที่ โทรศัพท์มือถือ และทีวีสไลด์” อย่าง แท็บเล็ต ได้กลายเป็น First Screen จอแรกในการบริโภคทดแทนทีวี หนังสือพิมพ์ ป้ายโฆษณา บิลบอร์ด และแม้กระทั่ง เครื่องคอมพิวเตอร์

สำหรับประเทศไทย และอีกหลายประเทศทั่วโลก กลายเป็นข้อมูลข่าวสารที่ส่งผ่านหน้าจอโทรศัพท์เคลื่อนที่ เป็นอะไรที่คนสามารถรับชมได้ทุกเวลา คนส่วนใหญ่ก็รับชมข้อมูลจแรกจาก

โทรศัพท์มือถือ (อรวรรณ หอยจันทร์, 2558) วิฤตช่างภาพข่าวในประเทศไทย เมื่อถึงยุคดิจิทัล ประชาชนได้เปลี่ยนวิถีชีวิตการรับ ข้อมูลข่าวสาร หนังสือพิมพ์ก็กลายเป็นสื่อที่ส่งสารได้ช้าที่สุด เรื่องของวันนี้กว่าจะถึงผู้รับสารก็ช้าไปเสียแล้ว เนื่องจากประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารทางเว็บไซต์ หรือ ในโซเชียลมีเดีย ข่าวหนังสือพิมพ์ที่เคยมีค่ากลับดูล่าช้า สำนักข่าวก็ต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอด ช่างภาพข่าวเอง ก็ต้องทำงานได้หลากหลาย รูปแบบจากที่เคยถ่ายภาพข่าวได้อย่างเดียวก็ต้อง มาปรับตัว พัฒนาเพิ่มสมรรถนะการถ่ายวิดีโอ สมรรถนะการตัดต่อ สมรรถนะการเขียนข่าว สมรรถนะการคัดเลือกภาพ สมรรถนะการคัดเลือกภาพข่าว เพื่อให้ช่างภาพข่าวสามารถปฏิบัติงาน ได้ทุกขั้นตอน สำนักข่าวบางแห่งปรับตัวไม่ทันก็ใช้วิธีปรับโครงสร้างองค์กรลดพนักงาน ใช้วิธีการ สมัครใจออก ทำให้ช่างภาพตกงานแบบไม่ทันตั้งตัว

ในปัจจุบันสื่อสิ่งพิมพ์หลายสำนักเริ่มมีการปรับตัวหันมาให้ความสำคัญกับสื่อออนไลน์มากขึ้น แต่องค์กรพยายามนำเสนอเนื้อหา (Content) ที่รวดเร็ว สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้บริโภค ส่งผลให้สื่อออนไลน์เข้ามาทดแทนที่สื่อเก่าอย่างหนังสือพิมพ์ วิชาชีพช่างภาพข่าวหนังสือพิมพ์ในยุคปัจจุบันกำลังถูกท้าทายด้วยเทคโนโลยีด้านการสื่อสารในยุคที่อินเทอร์เน็ตและแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย (Social Media) เข้ามามีบทบาทในชีวิตประชาชนมากยิ่งขึ้น ทำให้วิถีชีวิตผู้คนเปลี่ยนไปมีช่องทางให้ผู้รับชมข่าวสารหลากหลาย เช่น เว็บไซต์ ช่องทางโซเชียลมีเดีย อาทิ เฟซบุ๊ก (Facebook) ทวิตเตอร์ (Twitter) อินสตาแกรม (Instagram) และ ไลน์ (Line) ซึ่งเป็นช่องทางการสื่อสารใหม่ของสำนักข่าวที่ต้องการเข้าถึงผู้ชมให้มากขึ้น รวดเร็วยิ่งขึ้น วิธีที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ทำให้ช่างภาพข่าวต้องปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน และเพิ่มสมรรถนะ คือ กลุ่มของความรู้ (knowledge) ทักษะ (skills) และคุณลักษณะ (attributes) ที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งมีผลกระทบต่องานหลักของตำแหน่งงานหนึ่งๆ โดยกลุ่ม ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะดังกล่าว สัมพันธ์กับผลงานของตำแหน่งงานนั้นๆ และสามารถวัดผลเทียบกับมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับและเป็นสิ่งที่สามารถเสริมสร้างขั้นได้ โดยผ่านการฝึกอบรมและการพัฒนา (สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ, 2548) เพื่อให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีและพัฒนาวชิพให้สามารถปฏิบัติงานกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง จากปัญหาที่กล่าวข้างต้นเป็นสาเหตุทำให้ผู้วิจัยทำการศึกษา เรื่อง “วิชาชีพช่างภาพข่าวจากหนังสือพิมพ์เพื่อการพัฒนาสู่การเป็นผู้รายงานข่าวและภาพในยุคดิจิทัล”

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิชาชีพช่างภาพข่าวจากหนังสือพิมพ์เพื่อการพัฒนาสู่การเป็นผู้รายงานข่าวและภาพในยุคดิจิทัล
2. เพื่อศึกษาสมรรถนะในการพัฒนาวิชาชีพช่างภาพข่าวจากหนังสือพิมพ์สู่การเป็นผู้รายงานข่าวและภาพในยุคดิจิทัล

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง วิชาชีพช่างภาพข่าวหนังสือพิมพ์เพื่อการพัฒนาสู่การเป็นผู้รายงานข่าวและภาพในยุคดิจิทัล เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ผู้ให้ข้อมูล (Key Informants) คือ ช่างภาพข่าวที่มีการพัฒนาสู่การเป็นผู้รายงานข่าวและภาพในยุคดิจิทัล จำนวน 20 คน และนักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ จำนวน 5 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลจากช่างภาพข่าวที่ปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล และข้อมูลทางวิชาการจากนักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ จากนั้นได้รวบรวมข้อมูลตามถ้อยคำของผู้ให้สัมภาษณ์ด้วยวิธีการถอดเทปและนำข้อมูลมาเปรียบเทียบ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในแต่ละประเด็นและจัดกลุ่มย่อยตามประเด็น ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกันแล้วนำผลมาเรียบเรียงถึงความคล้ายและความต่างเป็นพรรณนา โดยผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนกระบวนการวิจัย รายงานวิจัย ตลอดจน จัดทำรูปแบบเล่มและเผยแพร่ผลงานวิจัย เริ่มตั้งแต่เดือน มิถุนายน 2562 – มีนาคม 2564

ผลการวิจัย

ความสำคัญของคุณลักษณะวิชาชีพช่างภาพข่าว ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะวิชาชีพช่างภาพข่าว มี 5 ข้อ (เรียงลำดับตามความสำคัญ) ดังนี้

1. มีความรู้เกี่ยวกับการถ่ายภาพความรู้เกี่ยวกับการเล่าเรื่องด้วยภาพ หรือ รายงานข่าวด้วยภาพตั้งแต่ขั้นพื้นฐานจนถึงขั้นสูงและสามารถใช้อุปกรณ์การถ่ายภาพได้อย่างเชี่ยวชาญ

2. การจัดองค์ประกอบภาพและความคิดสร้างสรรค์เปรียบเหมือนการเล่าเรื่อง การนำเสนอภาพข่าวในมุมมองประเด็นต่างๆ ทำให้ภาพข่าวสามารถสื่อสารได้อย่างสมบูรณ์

3. สนใจในการติดตามข่าวสารเหตุการณ์ต่างๆ ทำให้มีข้อมูลเบื้องต้นรู้ปมหลังของข่าว เมื่อถึงเวลาถ่ายภาพจะทราบว่าจะต้องโฟกัสที่จุดใด ถ่ายภาพออกมามีความหมายอย่างไร

4. มีความอดทน รอภาพเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นตรงหน้าและเป็นเหตุการณ์ที่ดีที่สุดเพื่อให้ได้ภาพข่าวที่ตรงประเด็นและสมบูรณ์เล่าเรื่องได้ ทั้งนี้ควรประเมินสถานการณ์ล่วงหน้า เพื่อให้ให้เกิดความพร้อมในการปฏิบัติงาน

5. ความคิดสร้างสรรค์เพื่อให้ภาพข่าวมีความสวยงามและสื่อสารบอกเล่าเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

ความสำคัญของคุณลักษณะวิชาชีพผู้สื่อข่าว ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะวิชาชีพผู้สื่อข่าว มี 5 ข้อ (เรียงลำดับตามความสำคัญ) ดังนี้

1. ต้องมีการตรวจสอบข้อมูลให้ถูกต้องก่อนการนำเสนอข่าว ตรวจสอบแหล่งข่าวที่มาของข้อมูลว่าน่าเชื่อถือหรือไม่ การนำเสนอข้อมูลไม่ให้เป็นการรายงานข่าวด้านเดียว เพื่อความเป็นธรรมทั้งสองฝ่าย

2. ความรู้รอบตัว ทำให้ผู้รายงานข่าวแตกฉานง่ายต่อการรายงานข่าวในพื้นที่ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ เข้าใจประเด็นรู้องค์ประกอบต่าง ๆ ใครทำอะไรที่ไหนอย่างไร สามารถต่อยอดประเด็นข่าวออกไป ทำให้ข่าวมีความครบถ้วนสมบูรณ์ตรงประเด็น

3. ไหวพริบปฏิภาณ ต้องมาจากการทำความเข้าใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยอาศัยจากประสบการณ์ การถามนำแต่ไม่ตั้งถามว่า ทำไม หรือ อย่างไร คำตอบที่ได้อาจจะไม่ใช่เนื้อหาที่ต้องการ บางเหตุการณ์ที่ต้องสัมภาษณ์อาจจะละเอียดอ่อน บางเรื่องแหล่งข่าวตอบตรง ๆ ไม่ได้ ถ้าผู้รายงานข่าวไม่มีปฏิภาณก็จะหาคำตอบ หรือ ประเด็นไม่ได้เช่นกันการมีปฏิภาณไหวพริบจะทำให้เราเลือกตั้งคำถามแล้วไม่สร้างความเดือดร้อนต่อเราและสังคม

4. ให้เกียรติแหล่งข่าว มีความสุภาพอ่อนน้อมถ่อมตน เพื่อให้เกิดความไว้วางใจใจ เข้าหาแหล่งข่าวได้ง่าย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ดีในการนำเสนอข่าวต่อประชาชน

5. ความวิริยะอุตสาหะ เนื่องจากการทำงานข่าวไม่สามารถกำหนดระยะเวลาได้ อาจต้องติดตามแหล่งข่าวหรือไปตามสถานที่ต่าง ๆ เพื่อค้นหาข้อเท็จจริง

คุณลักษณะวิชาชีพช่างภาพข่าวกับคุณลักษณะวิชาชีพผู้รายงานข่าว เรียงลำดับตามความสำคัญ 5 ข้อแต่ พบว่า มีความคล้ายคลึงกัน 2 ข้อ มีดังนี้

1. ความอดทนในการปฏิบัติงาน วิชาชีพช่างภาพข่าวมีความอดทนจะสามารถปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้ภาพข่าวสะท้อนความจริงแก่ประชาชนส่วนวิชาชีพผู้รายงานข่าว มีความอดทนเป็นพื้นฐานการปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้ข่าวที่ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์

2. ปฏิภาณไหวพริบ วิชาชีพช่างภาพข่าวสามารถประเมินสถานการณ์ นำพาตนเองไปยังจุดถ่ายภาพเล่าเหตุการณ์ที่ดีที่สุดได้ ส่วนวิชาชีพผู้รายงานข่าว จะส่งผลให้ตั้งคำถามกับแหล่งข่าวได้ดี เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนนำเสนอต่อประชาชน

ความสำคัญการใช้แพลตฟอร์ม (Platform) โซเชียลมีเดีย ผลการวิจัย พบว่า ใน การปฏิบัติงานมีการใช้แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย ดังนี้

1. เฟซบุ๊ก ใช้ในการโพสต์ภาพข่าว ภาพเดี่ยว ภาพชุด คลิปวิดีโอ และไลฟ์เหตุการณ์

2. ทวิตเตอร์ ใช้ในการโพสต์ข่าวสั้นภาพถ่าย และคลิปวิดีโอ

3. ไลน์ ใช้ในการติดต่อสื่อสารภายในองค์กร กลุ่มข่าวหน่วยงานต่าง ๆ ใช้ส่งภาพข่าว และคลิปวิดีโอเข้าออฟฟิศ

4. เว็บไซต์ ใช้ในการโพสต์ข่าว ภาพข่าว และคลิปวิดีโอ

5. อินสตาแกรม ใช้ในการโพสต์ภาพข่าว คลิปวิดีโอสั้น และข่าวสั้น

6. ยูทูป ใช้ในการอัปโหลดคลิปข่าว คลิปข่าวสั้นที่ตัดเอาแต่ประเด็นสำคัญ ดูข่าวย้อน หลังหรือหาความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน

เครื่องมือและอุปกรณ์ ผลการวิจัย พบว่า ใน การปฏิบัติงานมีการใช้เครื่องมือและ อุปกรณ์ ดังนี้

1. กล้องดิจิทัล ใช้ในการถ่ายภาพด้วยคุณภาพสูงและคลิปวิดีโอ

2. สมาร์ทโฟน ใช้ในการถ่ายทอดสดเหตุการณ์ผ่านทางเฟซบุ๊ก ถ่ายภาพข่าว ถ่ายคลิป วิดีโอ อัปเดตเสียงสัมภาษณ์ ใช้ส่งข่าว ภาพข่าว คลิปวิดีโอ

3. คอมพิวเตอร์ ใช้ในการส่งข่าว ภาพข่าว นำเสนอข่าวลงบนแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย

4. โปรแกรมตกแต่งภาพใช้ในการตกแต่งภาพถ่าย

5. โปรแกรมตัดต่อใช้ในการตัดต่อวิดีโอและตัดคลิปสั้น

6. กล้องวิดีโอใช้ในการถ่ายภาพวิดีโอด้วยคุณภาพสูง

สมรรถนะวิชาชีพช่างภาพข่าวจากหนังสือพิมพ์เพื่อการพัฒนาสู่การเป็นผู้รายงานข่าวและภาพในยุคดิจิทัล ผลการวิจัย พบว่า มีความเห็นการตกผลึกการคิดร่วมกัน มี 5 สมรรถนะ ดังนี้

1. สมรรถนะการคัดเลือกภาพข่าว เนื่องจากช่างภาพในยุคดิจิทัลเปรียบเสมือนช่างภาพ เอดิเตอร์ (Editor) บรรณาธิการภาพ นอกจากการถ่ายภาพได้ดีแล้ว ยังต้องมีการคัดเลือกภาพข่าว เพื่อนำเสนอมุมมองที่หลากหลาย

2. สมรรถนะจัดเรียงรูปภาพ เพื่อการนำเสนอผ่านสื่อออนไลน์ อาจจะทำในรูปแบบของการเล่าเรื่องด้วยภาพ (Photo Story) สารคดีข่าว (Documentary) เพื่อสื่อสารออกไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. สมรรถนะการเขียนข่าว ช่างภาพข่าวยุคดิจิทัลต้องเขียนข่าว เขียนเล่าเรื่องเล่าเหตุการณ์ได้ เพื่อเขียนรายงานข่าวนำเสนอข้อมูลได้อย่างถูกต้อง

4. สมรรถนะการจับประเด็นข่าว เพื่อให้สามารถดึงเอาความสำคัญของข่าว หรือเหตุการณ์ นำมารายงานข่าวได้ ควรจะฝึกการจากอ่านข่าว รู้ปมหลังของข่าว เพื่อดึงประเด็นที่ต้องการนำเสนอ

5. สมรรถนะการถ่ายวิดีโอและตัดต่อช่างภาพ ช่างภาพข่าวยุคดิจิทัลต้องมีทักษะในการตัดต่อวิดีโอและเล่าเรื่องผ่านภาพเคลื่อนไหวได้ เพื่อรายงานข่าวทางช่องแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย

6. สมรรถนะการใช้เครื่องมือยุคดิจิทัล ช่างภาพข่าวต้องมีการฝึกฝนการใช้อุปกรณ์และโปรแกรมต่าง ๆ เพื่อรายงานข่าวบนแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย

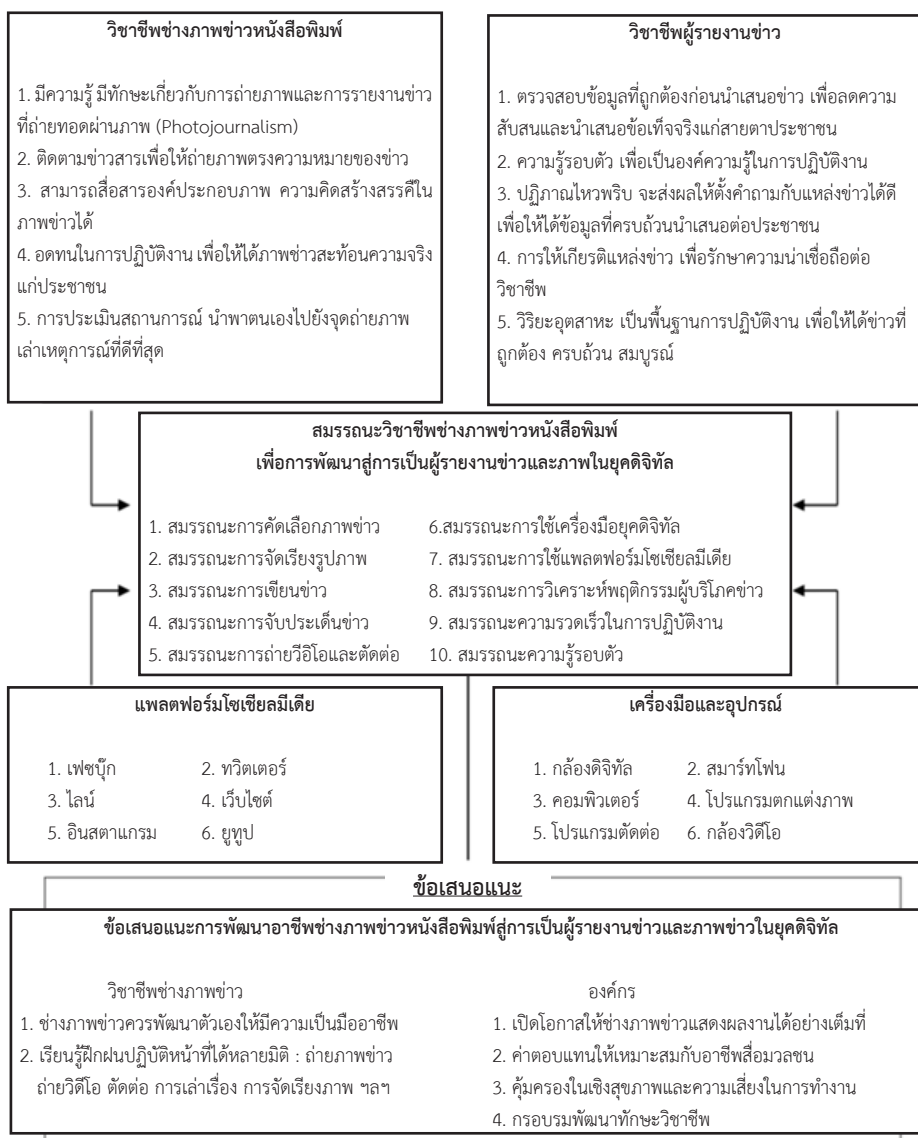
7. สมรรถนะการใช้แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย ช่างภาพข่าวต้องศึกษาวิธีการใช้งานและการนำเสนอข่าวบนแพลตฟอร์มต่างๆ อาทิ เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ อิน스타그램 ไลน์ ยูทูป เว็บไซต์ เพื่อให้เข้าถึงผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8. สมรรถนะการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภคข่าว ช่างภาพข่าวต้องรู้ข้อมูลการเข้าถึงของผู้ชมว่าชอบ หรือไม่ชอบ ข่าว หรือ ภาพ หรือ เหตุการณ์ หรือ ประเด็นไหน เพื่อสามารถพัฒนาต่อยอดคอนเทนต์ให้ถูกกับความต้องการของผู้ชมได้

9. สมรรถนะความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน ยุคดิจิทัลช่างภาพข่าวต้องทำงานแข่งกับเวลาและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อรายงานข่าวและภาพ ช่างภาพข่าวต้องปรับตัวใช้เทคโนโลยีที่มีร่วมกับสมรรถนะ เพื่อให้รายงานข่าวได้อย่างรวดเร็ว

10. สมรรถนะความรู้รอบตัว การรู้ปมหลังของข่าว ภูมิทัศน์ที่ต้องการจะนำเสนอ โดยเฉพาะหากถูกกดดันด้วยเวลา หรือจากสถานการณ์ จะใช้เวลาในการตัดสินใจค่อนข้างน้อย ทำให้นำเสนอข่าวได้ถูกต้อง สมบูรณ์ ครบถ้วน

วิชาชีพช่างภาพข่าวจากหนังสือพิมพ์เพื่อการพัฒนาสู่การเป็นผู้รายงานข่าวและภาพในยุคดิจิทัล

ภาพที่ 1 สมรรถนะวิชาชีพช่างภาพข่าวจากหนังสือพิมพ์เพื่อการพัฒนาสู่การเป็นผู้รายงานข่าวและภาพในยุคดิจิทัล (จัดลำดับเรียงตามความสำคัญจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด) ที่มา : ทวีชัย จันทะวงศ์ 23 มกราคม 2564

อภิปรายผล

คุณลักษณะวิชาชีพช่างภาพข่าว จัดเรียงตามความสำคัญ มี 5 ข้อ ดังนี้

1. ช่างภาพข่าวควรมีความรู้เกี่ยวกับการถ่ายภาพและเทคนิคการถ่ายภาพ มีความเชี่ยวชาญ เรื่องการใช้อุปกรณ์การถ่ายภาพ เพื่อให้ได้ภาพข่าวที่มีเนื้อหาครบถ้วนสมบูรณ์ เนื่องจากทุกเสี้ยว วินาทีที่สามารถเป็นภาพข่าวได้ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ ปิยะ จันทร์เดช (2558) ช่างภาพ คือ บุคคลที่มีความชำนาญในการถ่ายภาพโดยใช้กล้องและสอดคล้องกับ Mona Teo (2016) ช่างภาพ ข่าว คือคนที่บอกเล่าเรื่องราวโดยใช้ภาพเป็นสื่อกลาง ใช้กล้องเป็นเครื่องมือในการจับภาพ มาบอก เล่าเรื่องราวยุติธรรมและตรงไปตรงมาที่ต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และจรรยาบรรณที่เข้มงวด

2. การจัดองค์ประกอบภาพและความคิดสร้างสรรค์เปรียบเหมือนการเล่าเรื่อง การนำเสนอ ภาพข่าวในมุมมองประเด็นต่าง ๆ ทำให้ภาพข่าวสามารถสื่อสารได้อย่างสมบูรณ์ซึ่งสอดคล้องกับ กฤษณ์ ทองเลิศ (2554) ภาพข่าวต้องประกอบด้วยองค์ประกอบที่สามารถสื่อความหมายเป็นเรื่องราวในเชิงข่าวได้ชัดเจน ในขณะที่ภาพถ่ายทั่วไปจะให้ความสำคัญกับองค์ประกอบของความสวยงาม ทางด้านศิลปะมากกว่าประเด็นข่าว

3. การสนใจข่าวสาร ทำให้ช่างภาพข่าวรู้ประเด็น หรือ ข้อมูลในเหตุการณ์ต่างๆ ได้ถูกต้อง อย่างครบถ้วนสมบูรณ์และทันต่อเหตุการณ์ รวมถึงการคาดเดาล่วงหน้าได้ว่า มีโอกาสที่จะเกิด เหตุการณ์ต่อเนื่องในลักษณะใด ซึ่งสอดคล้องกับ Mona Teo (2016) ช่างภาพข่าวต้องอาศัยอะไร มากกว่าแค่การนำตัวเองเข้าไปอยู่ในสถานการณ์อันตรายและการถ่ายภาพออกมาโดยหวังว่าจะได้ ภาพดี ๆ ช่างภาพข่าวต้องเตรียมพร้อมที่จะเข้าไปอยู่ในบริเวณที่อันตราย เพื่อให้ได้ภาพดี ๆ จะต้อง มุ่งมั่นและใจกล้าเข้าไป

4. ความอดทนเป็นเรื่องปกติของวิชาชีพช่างภาพข่าว บางครั้งต้องรอนานหลายชั่วโมง หรือ รอเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นเป็นวันๆ เพื่อจะได้ภาพข่าวที่ตรงประเด็นหากรอแล้วสุดท้ายไม่ได้อะไรก็ คิดเสียว่าก็ยังจะได้รอ รู้ว่าภาพเหตุการณ์ไหนเป็นภาพเหตุการณ์ที่ดีและสำคัญที่สุดในวันนั้น ซึ่ง สอดคล้องกับ Rena Thiagarajan (2013) ช่างภาพข่าว มีความอดทนและใช้เวลาในการสังเกตการณ์ มากกว่าการถ่ายภาพ ถ้าคุณอยู่มองภาพจากหลังเลนส์อย่างเดียว คุณอาจจะพลาดสิ่งที่เกิดขึ้นอย่าง มหัศจรรย์ได้ พวกช่างภาพข่าวต้องมีการกระทำโดยอัตโนมัติอย่างไม่น่าเชื่อถือและเหมือนจะรู้ว่า ตอนไหนควรจะกดชัตเตอร์

5. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การนำเอาศิลปะมาปรับใช้กับการถ่ายภาพข่าว เพื่อให้เกิดมุมมองใหม่ ๆ ช่างภาพข่าวเองต้องหามุมมองแปลก ๆ ใหม่ ๆ สื่อความหมายของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จริง เพื่อให้ภาพสามารถเล่าเรื่อง เล่าเหตุการณ์ และสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อให้ผู้ชมเข้าใจมากที่สุด ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ Rena Thiagarajan (2013) ช่างภาพข่าวไม่ใช่แค่เพียงรู้ว่าตอน ไหน ควรกดชัตเตอร์แต่ต้องรู้ว่าจะวางกรอบแต่ละครั้งอย่างไร แสงลงตรงไหนและมุมไหนดีที่สุด ขึ้น อยู่กับการรับรู้และการตัดสินใจ ตรงนี้อาจเป็นมากกว่าการถ่ายภาพ คือ ยกระดับเป็นศิลปะด้วยตา ของคุณต้องมองเห็นส่วนประกอบภาพและคุณต้องการรู้โดยสัญชาตญาณว่า เมื่อไรควรกดชัตเตอร์ กล้อง นี่คือช่วงเวลาช่างภาพมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ความสำคัญของคุณลักษณะวิชาชีพผู้รายงานข่าว จัดเรียงตามความสำคัญ มี 5 ข้อ ดังนี้

1. ความรับผิดชอบต่อการนำเสนอข่าวที่ถูกตั้งตามหลักวิชาชีพ คือ ต้องขอโทษหากเกี่ยวข้องกับบุคคลที่ 3 ควรแก้ไขทันที หากเกิดการผิดพลาดร้ายแรง จะต้องมีการชี้แจง อาทิ ออกหนังสือ หรือ แถลงการณ์ขอโทษ และทำการแก้ไขข้อมูลทันที เพื่อไม่ให้เกิดความสับสน หรือ ระวังการรายงานเพื่อไม่ให้สถานการณ์บานปลาย

2. ความรอบรู้จะทำให้ผู้รายงานข่าวแตกฉานง่ายต่อการรายงานข่าวในพื้นที่ หรือ สถานการณ์ เข้าใจประเด็นรู้องค์ประกอบต่างๆ ใครทำอะไรที่ไหนอย่างไร มีตัวละครไหนที่น่าสนใจ น่าติดตามบ้าง สามารถต่อยอดประเด็นข่าวออกไป ข่าวจะมีความครบถ้วนสมบูรณ์ตรงประเด็น และสามารถสื่อสารสิ่งที่ยากให้ประชาชนเข้าใจได้ง่าย ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม และประชาชน

3. ไหวพริบปฏิภาณ ต้องมาจากการทำความเข้าใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยอาศัยจากประสบการณ์ การถามนำแต่ไม่ตั้งคำถามว่า ทำไม หรือ อย่างไร คำตอบที่ได้อาจจะไม่ใช่เนื้อหาที่ต้องการ และบางเหตุการณ์ที่ต้องสัมภาษณ์อาจจะละเอียดอ่อน บางเรื่องแหล่งข่าวตอบตรงๆ ไม่ได้ ถ้าผู้รายงานข่าวไม่มีปฏิภาณก็จะหาคำตอบ หรือ ประเด็นไม่ได้เช่นกันการมีปฏิภาณไหวพริบจะทำให้เราเลือกตั้งคำถามแล้วไม่สร้างความเดือดร้อนต่อเรา และสังคม

4. การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ทำให้วิชาชีพผู้รายงานข่าวเป็นคนสุภาพ มีมารยาท ทำให้แหล่งข่าวไวใจ พร้อมให้ข่าว หรือ ให้ข้อมูล ทำให้ผู้รายงานข่าวค้นหาแหล่งข่าวได้ง่ายขึ้น จากนั้นควรเลือกใช้ถ้อยคำในการสัมภาษณ์ที่เหมาะสม

5. ความอดทน การอดทนรอจนกว่าจะได้ข่าวที่เป็นไปตามเป้าหมายนั้น นอกเหนือจากความอดทนแล้ว ยังต้องสร้างแรงบันดาลใจอีกด้วย เพราะเมื่อมีแรงบันดาลใจ ความอดทนจะตามมาเสมือนได้ทำในสิ่งที่เหนื่อยแต่รู้สึกดี

จากผลการวิจัย 5 ข้อดังกล่าว เกิดจากการตอบคำถามเรียงตามน้ำหนักความสำคัญ สอดคล้องกับ สุภา ศิริมานนท์ (2550) ที่มี 13 องค์ประกอบ ซึ่งมี 5 องค์ประกอบที่เหมือนกัน แต่การเรียงน้ำหนักความถี่ไม่เหมือนกัน คือ (1) มีสำเนียงรับผิดชอบ (2) มีความรู้กว้างขวาง (3) มีความคิดริเริ่ม (4) ปฏิภาณไหวพริบ มีความสุภาพ อ่อนน้อม รู้จักกาลเทศะ และ (5) มีความวิริยะ

ความสำคัญการใช้แพลตฟอร์ม (Platform) โซเชียลมีเดีย

แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียเป็นลักษณะทางเทคนิค หรือ ช่องทางที่จะส่งผลให้ข่าวและภาพเผยแพร่ไปถึงผู้รับสาร ซึ่งแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียที่เน้นภาพเน้นการเข้าถึงได้กว้างต้องใช้เฟซบุ๊ก หากเน้นความรวดเร็วต้องใช้ทวิตเตอร์หากเน้นวิดีโอต้องใช้ยูทูบและหากเน้นความสวยงามของภาพต้องใช้อินสตาแกรม ส่วนเว็บไซต์เป็นศูนย์รวมของข้อมูลทั้งหมด เพื่อการติดตามที่ง่ายขึ้นของผู้รับสารที่ต้องการข้อมูล ดังนั้นช่างภาพข่าวจึงต้องเลือกช่องทางการสื่อสารทางแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียให้สอดคล้องกับเป้าหมายในการสื่อสารของช่างภาพข่าวและนโยบายขององค์กร ซึ่งผลการวิจัย สอดคล้องกับ ชนิดา รอดหยุด (2563) การปรับตัวขององค์กรสื่อ แม้ข่าวบนสื่อดิจิทัล จะเริ่มต้นมาจากการปรับตัวขององค์กรหนังสือพิมพ์ที่เพิ่มช่องทางการเผยแพร่ข่าวสารผ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ แต่เมื่อเทคโนโลยีการสื่อสารบนอินเทอร์เน็ต พัฒนาการขึ้นโดยตลอด ทำให้ข้อมูลข่าวสารถูกเผยแพร่ออกมาในรูปแบบอื่น ๆ ด้วย โดยเฉพาะส่งข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อสังคม ซึ่งข่าวสารออนไลน์ จะ

มีลักษณะที่ตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นของปัจเจกบุคคลมากขึ้น มีการปรับรูปแบบการนำเสนอให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับสารในปัจจุบัน เช่น การสรุปข่าว ที่มีเนื้อหาหายาก ๆ ยาว ๆ เป็นคลิปวิดีโอสั้น ๆ ใช้เวลารับสารประมาณ 2-3 นาที และการใช้เทคนิคคอมพิวเตอร์ ออกแบบและตกแต่งภาพกราฟิกที่ช่วยส่งเสริมและสร้างความเข้าใจเนื้อหาของข่าวได้ง่ายและเร็วขึ้น

เครื่องมือและอุปกรณ์

เครื่องมือที่สำคัญของช่างภาพข่าว คือ กล้องถ่ายภาพและเลนส์ ในอดีตกล้องมีอุปกรณ์มากมาย แต่ทุกวันนี้แค่มีกล้องที่ความไวแสงสูง (ISO) ก็สามารถใช้งานได้ เพราะภาพข่าวไม่ได้ต้องการศิลปะมากมาย แต่ต้องการภาพความจริงที่สื่อสารได้ กล้องตัวเดียวช่างภาพข่าวสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ตัวเลือกที่ควรจะมีอย่างหลากหลาย คือ เลนส์ควรมีเลนส์ที่ใช้ปกติตามมาตรฐาน และเลนส์พิเศษที่กว้างกว่าเพื่อมุมภาพที่ดีขึ้น เลนส์จึงควรมีอย่างน้อย 2 ตัว ส่วนอุปกรณ์เสริมสำหรับช่างภาพข่าวในยุคดิจิทัล คือ (Smartphone) ไมโครโฟนไร้สาย (Wireless Microphone) โน้ตบุ๊ก (Notebook) ไอแพด (Ipad) สอดคล้องกับ ญรัฐพงษ์ หมั่นหลี่ (2556) ช่างภาพมืออาชีพใช้กล้องดิจิทัลชนิดสะท้อนเลนส์เดี่ยว หรือ กล้องกล้องDSLR (Digital single-lens reflex) พร้อมด้วยอุปกรณ์เสริม ได้แก่ แฟลช โดยใช้เลนส์มุมกว้างเพื่อถ่ายภาพรายละเอียดเล่าเรื่องในภาพรวม และใช้เลนส์เทเลโฟโต้ เมื่อต้องการเน้นอารมณ์ หรือ ถ่ายภาพแค่นิด

สมรรถนะในการพัฒนาจากวิชาชีพช่างภาพข่าวหนังสือพิมพ์สู่การเป็นผู้รายงานข่าวและภาพในยุคดิจิทัล

1. สมรรถนะการคัดเลือกภาพ ข่าวเนื่องจากช่างภาพในยุคดิจิทัลเปรียบเสมือนช่างภาพเอดิเตอร์ (Editor) บรรณาธิการภาพ นอกจากการถ่ายภาพข่าวนำเสนอมุมมองที่หลากหลายแล้ว ต้องทำการคัดเลือกภาพ จัดเรียงรูปภาพ เพื่อเล่าเรื่องราวนำเสนอผ่านสื่อออนไลน์ได้ อาจจะทำในรูปแบบของการเล่าเรื่องด้วยภาพ (Photo Story) สารคดีข่าว (Documentry) เพื่อสื่อสารออกไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ มาลี บุญศิริพันธ์ (2557) ภาพข่าวจะต้องมีองค์ประกอบของข่าวที่สามารถสื่อความหมายได้ชัดเจน มีคุณค่าความเป็นข่าว มีองค์ประกอบของความน่าสนใจ มีคุณภาพ และเนื้อหาสมบูรณ์บอกเล่าเรื่องราว สื่อความหมายที่ต้องการจะสื่อ ตอบคำถามให้แก่ผู้อ่านได้

2. สมรรถนะการเขียนข่าวและการจับประเด็นข่าว พื้นที่ออนไลน์ไม่จำกัดเนื้อหาสามารถใส่เนื้อหาหลงไปเพิ่มได้และตัวช่างภาพเองก็ต้องจับประเด็นข่าวเป็นด้วย เพื่อให้สามารถรายงานข่าวได้ สอดคล้องกับ วราภรณ์ ขวพงษ์ (2555) การเขียนข่าว คือ การรายงานข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ตลอดจนความคิดเห็นของบุคคลสำคัญซึ่งเป็นเรื่องราวที่น่าสนใจและประชาชนให้ความสำคัญ สนใจ รวมทั้งมีผลกระทบต่อผู้คนจำนวนมาก การเขียนข่าวเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ต้องมีเทคนิคในการสร้างความเข้าใจ และความสนใจแก่ประชาชน

3. สมรรถนะด้านดิจิทัล แพลตฟอร์มออนไลน์และพฤติกรรมของผู้บริโภคข่าวทั้งหมด อาทิตools เครื่องมือและอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน เช่น เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ อินสตาแกรม ไลน์ ยูทูป เว็บไซต์ มีวิธีการใช้งานอย่างไร แพลตฟอร์มไหนโดดเด่น เลือกใช้งานตามพฤติกรรมของผู้บริโภคข่าวอย่างไร

เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด เข้าถึงผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ ชนิตา รอดใหญ่ (2563) คุณสมบัติของสื่อใหม่ ที่มีความรวดเร็วและกว้างไกลขึ้น มีลักษณะของความเป็นดิจิทัล (Digitalization) ที่สามารถนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นข้อความ ภาพ เสียง และภาพเคลื่อนไหว อีกทั้งเข้าถึงผู้รับสารได้มากขึ้น และเฉพาะกลุ่มขึ้น ตลอดจนมีลักษณะของการสื่อสารสองทาง (Two Way Communication) มากกว่าสื่อดั้งเดิม หรือ สื่อกระแสหลัก ทำให้ในเนื้อหาของข่าวที่นำเสนอผ่าน สื่อดิจิทัลมักจะมีส่วนผสมของความคิดและการตัดสินใจ สามารถสร้างปฏิสัมพันธ์กับประชาชนได้มากขึ้น ขณะเดียวกัน ผู้บริโภคในปัจจุบันก็สามารถรับข่าวสารได้ทุกที่ทุกเวลาจากหลายช่องทาง

4. สมรรถนะการใช้เครื่องมือยุคดิจิทัล ช่างภาพข่าวยุคดิจิทัลต้องมีการฝึกฝนการใช้อุปกรณ์โปรแกรมต่าง ๆ ทั้งการถ่ายภาพนิ่ง การถ่ายวิดีโอ และตัดต่อ สอดคล้องกับ ณรงค์ศักดิ์ ศรีทานนท์ (2561) บรรทัดฐานงานวารสารศาสตร์ยังมีความล้าสมัยไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของสื่อในยุคดิจิทัล ดังนั้นช่างภาพวารสารศาสตร์ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติใหม่ หนึ่งในทางออกที่แนะนำคือ การแก้ไขภาพดิจิทัล วิดีโอข่าวออนไลน์ และการตรวจสอบถ่ายภาพจากสื่อสังคมออนไลน์

5. สมรรถนะความเร็วในการปฏิบัติงาน เนื่องจากแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียมีเนื้อที่และเวลาไม่จำกัด ช่างภาพข่าวในยุคดิจิทัลต้องทำงานแข่งกับเวลาและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อให้รายงานข่าวได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง ครบถ้วน สอดคล้องกับ ชนิตา รอดใหญ่ (2563) คุณสมบัติด้านความเร็วของสื่อดิจิทัลยังเป็นข้อได้เปรียบ สื่อมวลชนดั้งเดิมอยู่มาก ดังนั้น การนำเสนอข่าวผ่านสื่อดิจิทัล จึงสามารถตอบสนองผู้รับสารได้แบบเรียลไทม์ คือ ทันทีทันใด เมื่อเกิดสถานการณ์ขึ้นก็สามารถรายงานข่าวได้ทันที ทั้งในรูปแบบการสรุปข่าว ข่าวด่วนหรือ การรายงานสด (live) ซึ่งนิยมใช้กันมากในปัจจุบัน อีกทั้งองค์ประกอบของข่าวก็ให้ความสำคัญในด้านความเร็วอยู่แล้ว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า การพัฒนาวิชาชีพช่างภาพข่าวหนังสือพิมพ์สู่การเป็นผู้รายงานข่าวและภาพในยุคดิจิทัล ทำให้ช่างภาพข่าวต้องเพิ่มสมรรถนะในการปฏิบัติงาน อาทิ การคัดเลือกภาพข่าว การเขียนข่าว การถ่ายวิดีโอ การตัดต่อ และการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ นำมาซึ่งการต่อยอดพัฒนาวิชาชีพช่างภาพข่าวยุคดิจิทัล ดังนั้น ช่างภาพข่าวควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาวิชาชีพ เพื่อเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานและไม่ถูกเลิกจ้าง

2. จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า การพัฒนาวิชาชีพช่างภาพข่าวหนังสือพิมพ์สู่การเป็นผู้รายงานข่าวและภาพในยุคดิจิทัลมีสมรรถนะ 10 ข้อ เพื่อพัฒนาวิชาชีพช่างภาพข่าวซึ่งสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับตนเองได้

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

ศึกษาสมรรถนะการพัฒนาวิชาชีพช่างภาพข่าวสำนักข่าวต่างประเทศ อาทิ AP, AFP, REUTERS, EPA และ BBC THAI เพื่อนำสมรรถนะช่างภาพต่างประเทศ และช่างภาพประเทศไทย มาเปรียบเทียบกันว่า มีความคล้ายคลึง หรือ แตกต่างกันอย่างไร

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กฤษณ์ ทองเลิศ. (2554). *การถ่ายภาพเชิงวารสารศาสตร์ แนวคิด เทคนิค กาวีเคราะห์*. กรุงเทพฯ: อินทนิล.
- ชนิดา รอดหยู่. (2563). *ข่าวยุคสื่อดิจิทัล*. *วารสารปริทัศน์*, 33(2), 23-30.
- ณัฐพงษ์ หมั่นหลี่. (2556). *การสร้างอัตลักษณ์ในภาพถ่ายดิจิทัลเชิงวารสารศาสตร์เหตุการณ์ชายแดนใต้ของช่างภาพมืออาชีพ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการสื่อสารดิจิทัล คณะสารสนเทศและการสื่อสาร, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- พิศิษฐ์ ขวาลาธวัช. และคณะ (2549). *การรายงานข่าวชั้นสูง* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- มาลี บุญศิริพันธ์. (2557). *หลักการทำหนังสือพิมพ์เบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ประกายพริก.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2547). *ศิลปะหลังสมัยใหม่*. กรุงเทพฯ: สันติศิริการพิมพ์.
- สุกัญญา รัชมิตรธรรมโชติ. (2548). *แนวทางการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ Competency based learning* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้น.

ระบบออนไลน์

- ณรงค์ศักดิ์ ศรีทานันท์. (2561). *ภาพวารสารศาสตร์เทคโนโลยีและจริยธรรม: การเปลี่ยนการปฏิบัติงานและความเป็นมืออาชีพของช่างภาพวารสารศาสตร์ในยุคดิจิทัล*. เข้าถึงได้จาก <http://www.presscouncil.or.th/archives/4275>
- ปิยะ จันทรเดช. (2558). *ปฐมบทของการเป็นช่างภาพ*. เข้าถึงได้จาก <https://sites.google.com/phunthanchangphaph>
- วารารณ ขวพงษ์. (2555). *การเขียนข่าว ส่งข่าว และเผยแพร่ภาพข่าวสู่สื่อมวลชน*. เข้าถึงได้จาก km.opsmoac.go.th/ewt_dl_link.php?nid=321&filename=index
- สุภา ศิริमानนท์. (2550). *คุณสมบัติผู้สื่อข่าว (Qualifications of reporter)*. เข้าถึงได้จาก http://elearning.nsruc.ac.th/2550/report_beginning/บทที่%20%20หน้า%201.html
- อรรธรณ หอยจันทร์. (2558). *เมื่อสื่อหลัก... 'เปลี่ยนไป'*. เข้าถึงได้จาก <https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/635063>
- Teo, Mona. (2016, September 14). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการถ่ายภาพวารสารศาสตร์*. เข้าถึงได้จาก <https://snapshot.canon-asia.com/thailand/article/th/an-introduction-to-photojournalism>
- Thiagarajan, Rena. (2013, December 17). *The Eight Qualities of A Great Photojournalist*. Retrieved from <https://www.projectbly.com/blog/eight-qualities-of-a-great-photojournalist>